

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของชุมชนภายใต้การบริหารงาน
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน
Factors Influencing Quality of Life of the Communities under
the Administration of Local Governments
in Upper Northern Region

พุทธรักษา พงษ์ ฤกษ์ชัย*
ณรงค์ศักดิ์ จันทน์นวล**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ (1) ศึกษาสภาพคุณภาพชีวิตของชุมชนภายใต้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน (2) ศึกษาสภาพการปฏิบัติกิจกรรมตามภาระหน้าที่การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ (3) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของชุมชน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ประกอบด้วย ปลัดและพนักงานเทศบาล จำนวน 312 คน สมาชิกสภาเทศบาลตำบล จำนวน 234 คน และประชาชน จำนวน 390 คน รวมจำนวน 936 คน จากเทศบาลตำบลใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณภาพชีวิตของชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับดี 2) ผลการปฏิบัติกิจกรรมตามหน้าที่การบริหารงานของเทศบาลตำบลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของชุมชน ซึ่งจากผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า กิจกรรมด้านการส่งเสริมอาชีพ การส่งเสริมการศึกษาและพัฒนาเด็กเล็ก การดูแลสุขภาพ การส่งเสริมศาสนา วัฒนธรรมและประเพณี และการเสริมสร้างความสามัคคี มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 59.70 ซึ่งกิจกรรม

* นักศึกษาปริญญาเอก ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ Email: Jamjuree111@hotmail.com

** ประธานที่ปรึกษา และอาจารย์ประจำหลักสูตร ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

ด้านการเสริมสร้างความสามัคคี มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในการพยากรณ์คุณภาพชีวิตของชุมชนได้ดีที่สุด ส่วนกิจกรรมด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ไม่สามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตของชุมชนได้

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิตของชุมชน กิจกรรมภายใต้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบลในเขตภาคเหนือตอนบน

Abstract

This research was aimed to study 3 objectives; (1) quality of life of the in communities under the administration of Local Governments in Upper Northern Region, (2) activities under the administration of Local Governments, and (3) factors influencing the quality of life of the communities under the administration of Local Governments in Upper Northern Region.

The samples consisted of 936 respondents derived from deputies and personals of sub-district municipalities offices, sub-district municipality representatives, and Local residents from sub-district municipalities in 8 provinces of Upper Northern Region. The instrument was a questionnaire. The results show as follows; 1) the overall quality of life of the communities was in good level, 2) the overall practices of the activities under the administration of sub-district municipality offices were in high level, 3) the Stepwise Multiple Regression Analysis indicated that 5 activities under the administration of sub-district municipality offices influencing quality of life of the communities significant at .01 level, there were promoting activities, Education Promoting and Small Children development, Health care activities, Promotion of Religious, Cultural and Tradition activities, and enhancing Unity activities. They had the predictive power of 59.70 percent. The best predictor of Quality of Life of the communities was the enhancing Unity activities. However, the infra-structure development activities could not predict the Quality of Life of the communities.

Keywords: Quality of Life, Activities Under the Administration of Local Governments, Sub-district Municipalities in Upper Northern Region.

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คุณภาพชีวิตมีการกล่าวถึงกันมากในช่วงหลังการปฏิวัติอุตสาหกรรม แต่การวัดคุณภาพชีวิตและการยกระดับคุณภาพชีวิตเพิ่งเกิดขึ้นเมื่อไม่นานมา คือ ช่วงปี พ.ศ.2493-2502 เบื้องต้นผู้บริหารองค์การนาทฤษฎีลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ของมาสโลว์ มาใช้จุดมุ่งหมายงาน ต่อมาได้นำความต้องการพื้นฐานอื่นๆ มาใช้เสริมเพิ่มเติมนำไปสู่การแยกคุณภาพชีวิตออกเป็นด้านกายภาพและด้านจิตใจ แต่ในขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญในมิติทางวัฒนธรรมไปพร้อมกันด้วย (ศิรินันท์ กิตติสุขสถิตและคณะ, 2556: 11-13) ในขณะที่สถาบันที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะและหน่วยงานรัฐทั่วโลกได้พัฒนาดัชนีและมาตรฐานคุณภาพชีวิตไปใช้เป็นเครื่องมือกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาแก้ปัญหาและยกระดับคุณภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามเกณฑ์และนำไปสู่การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ ตลอดจนสังคมที่ดีและน่าอยู่ แต่จากรายงานของสหประชาชาติได้ระบุว่าประชากรในแถบเอเชียแปซิฟิกเกือบ 800 ล้านคน ตกอยู่ภายใต้ความยากจนมากที่สุด (Morse, 2004: 92) แสดงว่า ประชาชนส่วนหนึ่งของโลกมีคุณภาพชีวิตไม่ดีเพราะไม่สามารถแสวงหาปัจจัย 4 มาใช้เพื่อการดำรงชีวิตได้ตามความจำเป็นพื้นฐานได้

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนคนไทยถูกกล่าวถึงมาตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับแรก (พ.ศ.2504-2509) แต่ทว่าสองทศวรรษแรกของการพัฒนากลับนำมาซึ่งความเสื่อมโทรมของสังคม สิ่งแวดล้อมเสียหาย การบริหารงานราชการขาดประสิทธิภาพ และประชากรของประเทศเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นข้อผิดพลาดของการพัฒนาเพราะเน้นการเติบโตด้านเศรษฐกิจมากเกินไป ดังนั้นในปี พ.ศ.2528 ได้มีการพัฒนาและใช้ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตตามแนวคิดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เพื่อวัดความสำเร็จของการพัฒนา ช่วยทำให้ทราบว่าคนไทยมีคุณภาพชีวิตในเรื่องอะไรบ้างและอยู่ในระดับใดแม้ว่าปัจจุบันยังคงถูกใช้อยู่แต่ก็ได้มีการพัฒนาตัวชี้วัดอื่นตามกระแสสังคมโลกทั้งนักวิจัยโดยทั่วไป อีกทั้งมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยสำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้วัดคุณภาพชีวิตของคนไทยมาโดยตลอด ท้ายที่สุดได้กำหนดตัวชี้วัดใหม่ให้สอดคล้องกับคุณภาพชีวิต ตามนัยแห่งมาตรา 79 มาตรา 80 มาตรา 80 (10) และมาตรา 85 (5) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่กำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชน

เทศบาลเป็นหน่วยงานนิติบุคคลประเภทหนึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้อมูลเดือนมิถุนายน 2557 พบว่า มีเทศบาลทั่วประเทศ 2,440 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 28.45 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด แยกเป็นเทศบาลนคร 30 แห่ง เทศบาลเมือง 176 แห่ง และเทศบาลตำบล 2,234 แห่ง (กระทรวงมหาดไทย, 2557: 12) ทำหน้าที่พัฒนาท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญ กฎหมายเกี่ยวข้อง ตลอดจนพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม นำไปสู่การรับการถ่ายโอนภารกิจ

บริการสาธารณสุขจากส่วนกลาง ตามกรอบระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดและปัจจุบันกำลังดำเนินการอยู่อย่างต่อเนื่อง จึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนเกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างสุขภาวะที่ดีให้กับประชาชนทั้งด้านความรู้ การศึกษา สุขอนามัย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและสิ่งแวดล้อม นับว่ามีภารกิจที่ใกล้ชิดกับประชาชนเป็นอย่างมากตั้งแต่เกิดจนกระทั่งเสียชีวิต

ภาคเหนือตอนบนของไทยมี 8 จังหวัด ประกอบด้วย เชียงใหม่ เชียงราย แพร่ น่าน พะเยา ลำปาง ลำพูน และแม่ฮ่องสอน มีเทศบาลจำนวนทั้งสิ้น 361 แห่ง แยกเป็นเทศบาลนคร 3 แห่ง เทศบาลเมือง 11 แห่ง และเทศบาลตำบล 347 แห่ง ดูแลพื้นที่ครอบคลุมสภาพภูมิศาสตร์ กายภาพ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อที่มีความหลากหลายและแตกต่างกันและมีประชากรกว่า 2.5 ล้านคน ประมาณร้อยละ 79 อยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบล จากรายงานการพัฒนาคนของประเทศไทยในปี พ.ศ.2552 ชี้ให้เห็นว่าคุณภาพชีวิตของประชาชนในภาคเหนือตอนบนโดยรวมอยู่ในระดับไม่น่าพอใจ (สำนักงานโครงการพัฒนา แห่งสหประชาชาติ, 2552: 113-114) และในปี พ.ศ.2554 มีตัวชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ไม่บรรลุเป้าหมายจำนวน 22 ตัวชี้วัดจาก 42 ตัวชี้วัด มีจังหวัดแม่ฮ่องสอนและเชียงใหม่ เป็น 2 ใน 5 จังหวัดของประเทศที่ไม่บรรลุเป้าหมายจปฐ.มากที่สุด ขณะเดียวกันจังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ และพะเยามีจำนวนครัวเรือนที่ตกเกณฑ์รายได้ จปฐ. (23,000 บาทต่อคนต่อปี) มากที่สุดเป็นลำดับ 1, 5 และ 6 ของประเทศ แต่ในขณะเดียวกัน ก็พบว่าคุณภาพชีวิตของประชาชนในภาคเหนือตอนบนมีแนวโน้มดีขึ้นถ้าเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงภายใต้รัฐให้การสนับสนุน และส่งเสริมในเรื่องดังกล่าว (อารีย์ เชื้อเมืองพาน, อารี วิบูลย์พงศ์, เยาวเรศ เขาวนพูนผลและทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์, 2556: 42)

ในปัจจุบันเทศบาลตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ดำเนินกิจกรรมอันเป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของชุมชน ได้แก่ กิจกรรมประเภทการส่งเสริมด้าน ศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรม การส่งเสริมอาชีพ การส่งเสริมด้านการศึกษา การดูแลสุขภาพขั้นพื้นฐาน และการเสริมสร้างความสามัคคีให้แก่ชุมชน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ากิจกรรมต่างๆ เหล่านี้มีความสำคัญและจำเป็นแก่ชุมชนอันเป็นการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ประชาชนในชุมชนนั้นๆ อันส่งผลต่อชุมชนเข้มแข็ง สังคมสงบสุข ประเทศชาติมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของชุมชนภายใต้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยทำการศึกษากับเทศบาลตำบลในเขตภาคเหนือตอนบน เพื่อต้องการทราบคุณภาพชีวิตของชุมชนและการปฏิบัติกิจกรรมตามภาระหน้าที่การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตลอดจนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของชุมชนว่า ปัจจัยใดมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของชุมชน สามารถร่วมกันพยากรณ์คุณภาพ

ชีวิตของชุมชนได้หรือไม่ และปัจจัยใดที่มีอำนาจการพยากรณ์คุณภาพชีวิตของชุมชนได้ดีที่สุด ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนให้ดีขึ้นในโอกาสต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของชุมชนภายใต้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน

2.2 เพื่อศึกษาการปฏิบัติกิจกรรมตามภาระหน้าที่การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน

2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของชุมชนภายใต้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน

3. แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของชุมชน โดยสรุปได้ดังนี้ คือ

3.1 กิจกรรมด้านการส่งเสริมอาชีพ

การส่งเสริมอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้แก่ประชาชนนั้นกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกล่าวว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องยึดหลักทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็น ขั้นตอนตามหลักการแนวคิดและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือตั้งอยู่บนพื้นฐานทางสายกลางความไม่ประมาท คำนึงถึงหลักความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล โดยมีความรู้ มีข้อมูล มีภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นทุน ของท้องถิ่นสร้างความมั่นคงเข้มแข็งให้กับประชาชน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2551: 5-9)

3.2 กิจกรรมด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเป็นหน้าที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกสบายและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเพื่อรองรับการเจริญเติบโตของชุมชนในอนาคต (วาทีตต์ เรียมริมมะดัน, 2556: 8-9)

3.3 กิจกรรมด้านการศึกษา

การจัดการศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการทั้งตามอำนาจหน้าที่และตามที่ได้รับถ่ายโอนจากส่วนราชการต่าง ๆ โดยมีหลักการทำงานที่ต้องยึดถือว่า การจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน จะต้องดีขึ้นหรือไม่ต่ำกว่าเดิม มีคุณภาพได้มาตรฐานมีการบริหารจัดการที่มีความโปร่งใสมีประสิทธิภาพและมีความรับผิดชอบต่อผู้ใช้บริการมากขึ้น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงต้องทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนให้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดให้มีการจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล (สุนิชา สาสีพวง, 2556: 203-204)

3.4 กิจกรรมด้านการดูแลสุขภาพ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการผลักดันแนวทางส่งเสริมและพัฒนาด้านสุขภาพให้ไปสู่ความสำเร็จ โดยการสร้างนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ สร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพเสริมสร้างกิจกรรมชุมชนให้เข้มแข็ง พัฒนาทักษะส่วนบุคคล (สำนักงานวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักประกันสุขภาพไทย (สวปก.) และเครือข่ายสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.), 2554)

3.5 กิจกรรมด้านศาสนา

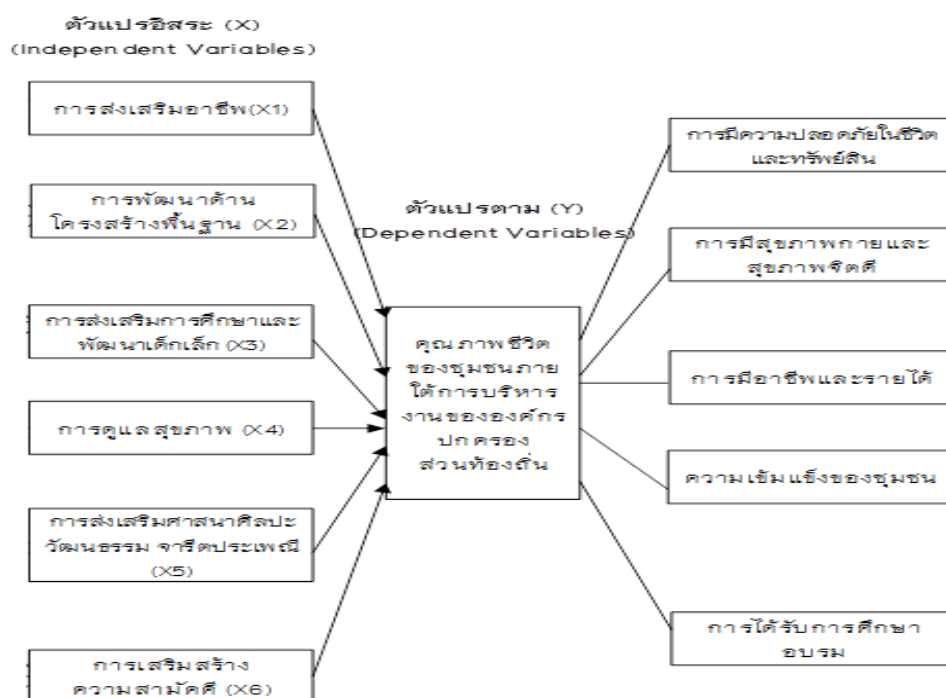
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินงานด้านการส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และจารีตประเพณี โดยเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม โดยการประสานกับผู้นำศาสนาหรือผู้นำชุมชนในท้องถิ่น (ศิริพร อรัญมิตร, 2554 : 34)

3.6 กิจกรรมด้านความสามัคคี

การสร้างสามัคคีของชุมชนนั้นเป็นบทบาทหน้าที่หนึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีผลต่อการเสริมความเข้มแข็งของชุมชน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2551 : ง)

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของชุมชนภายใต้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมากำหนดเป็นตัวแปรคุณภาพชีวิตของชุมชน โดยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้



ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

5. สมมติฐานการวิจัย

กิจกรรมภายใต้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ กิจกรรมด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการส่งเสริมการศึกษาและพัฒนาเด็กเล็ก ด้านการดูแลสุขภาพ ด้านการส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และด้านการเสริมสร้างความสามัคคี สามารถร่วมกันพยากรณ์คุณภาพชีวิตของชุมชนได้

6. ขอบเขตการวิจัย

6.1 ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาสภาพคุณภาพชีวิตของชุมชนภายใต้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสภาพกิจกรรมตามภาระหน้าที่การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

(1) คุณภาพชีวิตของชุมชนภายใต้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5 ด้าน ประกอบด้วย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี การมีอาชีพและรายได้ ความเข้มแข็งของชุมชน และการได้รับการศึกษาอบรม

(2) กิจกรรมตามภาระหน้าที่การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 6 ด้าน ประกอบด้วย การส่งเสริมอาชีพ การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมการศึกษาและพัฒนาเด็กเล็ก การดูแลสุขภาพ การส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และจารีตประเพณี และการเสริมสร้างความสามัคคี

6.2 ขอบเขตประชากร

การวิจัยครั้งนี้ ทำการศึกษาเฉพาะกลุ่มปลัดและพนักงานเทศบาล และ สมาชิกสภาเทศบาลตำบล และกลุ่มประชาชนในเขตภาคเหนือตอนบน ซึ่งอยู่ภายใต้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

7. นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

7.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน หมายถึง เทศบาลตำบล ในเขตพื้นที่จังหวัดภาคเหนือตอนบน 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน เชียงราย พะเยา แพร่ และน่าน

7.2 คุณภาพชีวิตของชุมชนภายใต้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง สภาพการดำเนินชีวิตของชุมชน ซึ่งเป็นผลมาจากการดำเนินกิจกรรมภายใต้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย คุณภาพชีวิตของชุมชน 5 ด้าน คือ 1) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 2) ด้านการมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี 3) ด้านการมีอาชีพและรายได้ 4) ด้านความเข้มแข็งของชุมชน และ 5) ด้านการได้รับการศึกษาอบรม

7.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิต หมายถึง กิจกรรมตามภาระหน้าที่การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่อยู่ในความรับผิดชอบหรืออำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ประกอบด้วย 6 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรมด้านการส่งเสริมอาชีพ 2) กิจกรรมด้านการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน 3) กิจกรรมด้านการส่งเสริมการศึกษาและพัฒนาเด็กเล็ก 4) กิจกรรมด้านการดูแลสุขภาพ 5) กิจกรรมด้านการส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี 6) กิจกรรมด้านการเสริมสร้างความสามัคคี

8. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการวิจัยวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้รับประโยชน์ ดังนี้ คือ

8.1 ทำให้ทราบระดับของคุณภาพชีวิตของชุมชน และการปฏิบัติกิจกรรมภายใต้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดภาคเหนือตอนบน

8.2 ได้ทราบปัจจัยหรือกิจกรรมที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของชุมชน และกิจกรรมที่สามารถมีอำนาจการพยากรณ์คุณภาพชีวิตของชุมชนได้ อันเป็นแนวทางสำหรับการยกระดับการพัฒนาเทศบาลตำบลได้

8.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาการดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน ซึ่งส่งผลต่อชุมชนเข้มแข็ง สังคมมีความสงบสุข

9. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของชุมชนภายใต้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัยตามวิธีการดังต่อไปนี้

9.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรสำหรับการวิจัยได้แก่ เทศบาลตำบลใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน คือ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูน พะเยา แพร่ น่าน และแม่ฮ่องสอน จำนวนทั้งสิ้น 347 แห่ง (กระทรวงมหาดไทย, 2557) ส่วนกลุ่มตัวอย่าง เป็นเทศบาลตำบลในเขตภาคเหนือตอนบนเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) จำนวน 78 แห่ง ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) 3 ชั้นภูมิ คือ เทศบาลตำบลขนาดใหญ่ จำนวน 1 แห่ง ขนาดกลาง 10 แห่ง และขนาดเล็ก 67 แห่ง กำหนดผู้ให้ข้อมูลจากหน่วยวิเคราะห์เป็นบุคลากร 3 กลุ่ม คือกลุ่มปลัดเทศบาลและพนักงานเทศบาล รวมจำนวน 312 คน กลุ่มสมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 234 คน และกลุ่มประชาชนผู้ใช้บริการเทศบาล จำนวน 390 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 936 คน

9.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของชุมชนตลอดจนผลการปฏิบัติกิจกรรมตามภาระหน้าที่การบริหารงานของเทศบาลตำบลในเขตภาคเหนือตอนบน โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สอบถามคุณภาพชีวิตของชุมชน 5 ด้าน อันเป็นผลมาจากการปฏิบัติกิจกรรมตามภาระหน้าที่การ

บริหารของเทศบาลตำบล และตอนที่ 3 สอบถามการปฏิบัติกิจกรรมตามภาระหน้าที่การบริหารงานของเทศบาลตำบล 6 กิจกรรม

9.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือจากประธานหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากเทศบาลตำบล เพื่อตอบแบบสอบถาม หลังจากนั้น ผู้วิจัยทำการติดต่อประสานงานให้ได้รับแบบสอบถามกลับครบตามจำนวน

9.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

9.4.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล

9.4.2 การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อศึกษาว่า ปัจจัยใดบ้างมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของชุมชน และเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

10. ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามประเด็นสำคัญ ดังต่อไปนี้

10.1 คุณภาพชีวิตของชุมชน ภายใต้การบริหารงานของเทศบาลตำบล หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังปรากฏในตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 การวิเคราะห์คุณภาพชีวิตของชุมชน (n=936)

รายการ คุณภาพชีวิต	ระดับคุณภาพชีวิต		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	3.67	0.66	ดี
ด้านการมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี	3.87	0.56	ดี
ด้านการมีอาชีพและรายได้	3.74	0.64	ดี
ด้านความเข้มแข็งของชุมชน	3.95	0.54	ดี
ด้านการได้รับการศึกษาอบรม	3.91	0.50	ดี
โดยรวม	3.84	0.47	ดี

จากตาราง 1 พบว่า คุณภาพชีวิตของชุมชนภายใต้การบริหารงานของเทศบาลตำบล อยู่ในระดับดีในทุกด้าน โดยด้านความเข้มแข็งของชุมชน มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการได้รับการศึกษาอบรม และด้านการมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี เป็นต้น

หมายเหตุ เกณฑ์ในการแปลผลระดับคุณภาพชีวิต จากคะแนนเต็ม 5 ดังนี้ คือ

1.00-1.49	หมายถึง	คุณภาพชีวิตไม่ดีเลย
1.50-2.49	หมายถึง	คุณภาพชีวิตไม่ดี
2.50-3.49	หมายถึง	คุณภาพชีวิตค่อนข้างดี
3.50-4.49	หมายถึง	คุณภาพชีวิตดี
4.50-5.00	หมายถึง	คุณภาพชีวิตดีมาก

10.2 กิจกรรมตามภาระหน้าที่การบริหารงานของเทศบาลตำบล ดังปรากฏในตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 การวิเคราะห์การปฏิบัติกิจกรรมตามภาระหน้าที่การบริหารงานของเทศบาลตำบล ในเขตภาคเหนือตอนบน (n=936)

กิจกรรมภายใต้ การบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
การส่งเสริมอาชีพ (X1)	3.83	0.68	มาก
การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน (X2)	4.11	0.59	มาก
การส่งเสริมการศึกษาและพัฒนาเด็กเล็ก (X3)	4.06	0.62	มาก
การดูแลสุขภาพ (X4)	3.96	0.57	มาก
การส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี (X5)	4.15	0.54	มาก
การเสริมสร้างความสามัคคี (X6)	3.86	0.58	มาก
รวม	4.00	0.46	มาก

จากตาราง 2 พบว่า กิจกรรมตามภาระหน้าที่การบริหารงานของเทศบาลตำบล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยกิจกรรมด้านการส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน และด้านการดูแลสุขภาพตามลำดับ เป็นต้น

หมายเหตุ เกณฑ์ในการแปลผลระดับการปฏิบัติ จากคะแนนเต็ม 5 ดังนี้ คือ

1.00-1.49	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติ
1.50-2.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อยที่สุด
2.50-3.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
3.50-4.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
4.50-5.00	หมายถึง	มีการปฏิบัติมากที่สุด

10.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของชุมชนภายใต้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดภาคเหนือตอนบน ดังปรากฏในตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตของชุมชนของในเขตเทศบาลตำบล (n=936)

ตัวแปร	B	SE	β	t	Sig
X1	.136	.018	.197	7.567**	.000
X2	.070	.019	.092	3.615**	.000
X4	.115	.023	.140	4.909**	.000
X5	.086	.024	.099	3.611**	.000
X6	.351	.022	.435	15.730**	.000

$$a = .873 \quad R = .772 \quad R^2 = .597 \quad SEE = .298$$

$$F = 275.830 \quad \text{Sig. of } F = .000$$

หมายเหตุ: ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรพยากรณ์ (b, β) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พยากรณ์ (SE) ค่าสถิติ t (t-value) ค่า p-value (Sig) ค่าอำนาจในการพยากรณ์ (R^2) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ (SEE) และค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ (a)

จากตาราง 3 พบว่า กิจกรรมตามภาระหน้าที่การบริหารของเทศบาลตำบลจำนวน 6 กิจกรรม มีเพียง 5 กิจกรรม คือ กิจกรรมด้านการส่งเสริมอาชีพ (X_1) การส่งเสริมการศึกษาและพัฒนาเด็กเล็ก (X_3) การดูแลสุขภาพ (X_4) การส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี (X_5) และด้านการเสริมสร้างความสามัคคี (X_6) ซึ่งเป็นปัจจัยที่สามารถร่วมกันพยากรณ์คุณภาพชีวิตของชุมชน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ ได้ร้อยละ 59.70 ($R^2 = .597$) และมีค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณเท่ากับ .773 ($R = .773$) เมื่อนำตัวแปรทั้ง 5 ตัวที่สามารถร่วมกันพยากรณ์คุณภาพชีวิตของชุมชน มาเขียนเป็น สมการ ถดถอยพหุในรูปของคะแนนดิบ ได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปของคะแนนดิบ:

$$\hat{Y}_{tot} = 0.873 + 0.136(X_1) + 0.070(X_3) + 0.115(X_4) + 0.086(X_5) + 0.351(X_6)$$

สมการถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน:

$$z'_y = 0.197(X_1) + 0.092(X_3) + 0.140(X_4) + 0.099(X_5) + 0.435(X_6)$$

จากสมการพยากรณ์คุณภาพชีวิตของชุมชน พบว่า ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในการพยากรณ์คุณภาพชีวิตของชุมชน ได้ดีที่สุดคือ กิจกรรมด้านการเสริมสร้างความสามัคคี (X_6) รองลงมา คือ กิจกรรมด้านการส่งเสริมอาชีพ (X_1) ด้านการดูแลสุขภาพ (X_4) ด้านการส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี (X_5) และด้านการส่งเสริมการศึกษาและพัฒนาเด็กเล็ก (X_3) ตามลำดับ

11. การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของชุมชนภายใต้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน ได้อภิปรายผลการวิจัยตามประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

สมมติฐานการวิจัย กิจกรรมภายใต้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการส่งเสริมการศึกษาและพัฒนาเด็กเล็ก ด้านการดูแลสุขภาพ ด้านการส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และด้านการเสริมสร้างความสามัคคี สามารถร่วมกันพยากรณ์คุณภาพชีวิตของชุมชนได้

ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมภายใต้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ กิจกรรมด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านการส่งเสริมการศึกษาและพัฒนาเด็กเล็ก ด้านการดูแลสุขภาพ ด้านการส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และด้านการเสริมสร้างความสามัคคี สามารถร่วมกันพยากรณ์คุณภาพชีวิตของชุมชนได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 59.70 ซึ่งกิจกรรมด้านการเสริมสร้างความสามัคคีมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในการพยากรณ์คุณภาพชีวิตของชุมชนได้ดีที่สุด ส่วนกิจกรรมด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ไม่สามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตของชุมชนได้

สาเหตุที่กิจกรรมด้านการเสริมสร้างความสามัคคีมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในการพยากรณ์คุณภาพชีวิตของชุมชนได้ดีที่สุด อาจเป็นเพราะเทศบาลตำบล มีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชน ช่วยกันป้องกันแก้ไขปัญหาชุมชน จัดความขัดแย้ง และกระตุ้นให้มีความโอบอ้อมอารีช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ตามนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังให้ความสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดชุมชนที่เข้มแข็ง เพราะการสร้างสามัคคี เป็นองค์ประกอบสำคัญของการสร้างชุมชนเข้มแข็ง ซึ่งสอดคล้องกับ ปาริชา มารี เคน (2551: 69) กล่าวถึงความสามัคคีว่า เป็นเครื่องบ่งชี้สำคัญของการทำให้ชุมชนเข้มแข็ง นอกจากนี้ นฤนันท์ สุริยเมธี และคณะ (2555: 12) พบว่า ความเข้มแข็งของชุมชนมีส่วนทำให้คุณภาพชีวิตของชุมชนดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2551: 1-2) ที่กล่าวว่าการสร้างความสามัคคีของชุมชน เป็นบทบาทสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการเป็นศูนย์กลางการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

ด้วยเหตุนี้ กิจกรรมการเสริมสร้างความสามัคคี จึงมีผลต่อคุณภาพชีวิตของชุมชน และส่งผลทำให้ชุมชนเข้มแข็งต่อไป

ส่วนกิจกรรมอื่นๆนอกจากกิจกรรมด้านการเสริมสร้างความสามัคคีดังกล่าวแล้ว กิจกรรมที่มีอิทธิพลและสามารถทำนายคุณภาพชีวิตของชุมชนได้ ได้แก่

1. กิจกรรมด้านการส่งเสริมอาชีพ ได้แก่ การส่งเสริมอาชีพให้แก่ชุมชน การจัดตั้งกลุ่มอาชีพ และส่งเสริมให้กลุ่มอาชีพมีรายได้ เป็นแนวทางการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของขวัญกมล ดอนขวา (2555: ง-จ) พบว่า การมีอาชีพ การตั้งกลุ่มอาชีพในชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนช่วยเพิ่มยอดขายการขายสินค้าสามารถนำผลกำไรไปช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ทางสังคมในชุมชน และผลการวิจัยของสกล พรหมสิน (2546: ง) พบว่า ครีวเรือนที่มีการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงระดับสูงจะทำให้สมาชิกในครัวเรือนมีคุณภาพชีวิตตั้งแต่ระดับปานกลางถึงดี ซึ่งเทศบาลตำบลในเขตภาคเหนือตอนบนส่วนใหญ่ ได้รับการส่งเสริมและมีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพขึ้น ทำให้ประชาชนมีรายได้ และส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของชุมชน ดังนั้น กิจกรรมการส่งเสริมอาชีพจึงมีผลต่อคุณภาพชีวิตของชุมชนและสามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตของชุมชนได้

2. กิจกรรมด้านการส่งเสริมการศึกษาและพัฒนาเด็กเล็ก กล่าวคือ เทศบาลในเขตภาคเหนือตอนบน มีการคัดเลือกครูผู้สอนในศูนย์เด็กเล็กที่มีคุณสมบัติเหมาะสม เทศบาลจัดสรรงบประมาณให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เหมาะสม นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของศูนย์เด็กเล็ก ด้วยเหตุนี้ จึงส่งผลให้ กิจกรรมด้านการส่งเสริมการศึกษาและพัฒนาเด็กเล็ก มีผลต่อคุณภาพชีวิตของชุมชนและสามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตของชุมชนได้

3. กิจกรรมด้านการดูแลสุขภาพ ซึ่งทางเทศบาลได้มีกิจกรรมป้องกันโรคระบาดในพื้นที่ให้ลดน้อยลง กิจกรรมเสริมสร้างสุขภาพให้แก่ประชาชนในชุมชน และกิจกรรมการดูแลสุขภาพผู้ป่วยเรื้อรังให้มีสภาพชีวิตที่ดีไม่ให้เป็นภาระแก่สมาชิกในครอบครัวมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ Ferrans and Powers (1992: 29-38) พบว่า การดูแลสุขภาพตนเองเป็นองค์ประกอบหนึ่งของคุณภาพชีวิตของคน นอกจากนี้สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2553: 4-5) ระบุว่า การมีสุขภาพเป็นองค์ประกอบหนึ่งของความอยู่เย็น เป็นสุข ซึ่งหากประชาชนได้รับการดูแลสุขภาพย่อมทำให้สุขภาพกายและสุขภาพจิตดี และการมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีนั้นเป็นพื้นฐานสำคัญของมนุษย์ที่ได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน ตามทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (อัจฉรา นวจินดา, 2549: 383-384) ดังนั้นด้วยเหตุนี้ กิจกรรมด้านการดูแลสุขภาพ จึงส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของชุมชนและสามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตของชุมชนได้

4. กิจกรรมด้านการส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กล่าวคือ เทศบาลตำบลได้มีการส่งเสริมกิจกรรมด้านศาสนา วัฒนธรรม และประเพณี ตลอดจนการสร้างควมหวงแหนในขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมในชุมชน การให้การส่งเสริมในลักษณะดังกล่าวนี้ นุทิศ เอี่ยมใส (2555: ก-ข) ให้ความเห็นว่าการส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี เป็นการสร้างทุนทางสังคมที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในมิติต่างๆ 4 มิติ ระดับมาก คือ มิติด้านกิจกรรมและความร่วมมือ มิติด้านความสมานฉันท์ทางสังคม การอยู่ร่วมกันในสังคม ความขัดแย้งและความรุนแรง มิติด้านกลุ่มและเครือข่าย และมิติด้านอำนาจหน้าที่และกิจกรรมทางการเมือง รวมทั้งการวิจัยของ ไพจิตร ประดิษฐ์ผล และมนสิชา เพชรานนท์ (2553: 9) มีความเห็นว่า หากชุมชนยึดถือวิถีการดำรงชีวิตวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น จะส่งผลให้ประชาชนในชุมชนนั้นมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับสูง ดังนั้นจากการศึกษาครั้งนี้ กิจกรรมด้านการส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี จึงส่งผลและสามารถทำนายคุณภาพชีวิตของชุมชนได้

5. ส่วนกิจกรรมด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งไม่สามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตของชุมชนได้นั้น อาจเป็นเพราะ ในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลในเขตภาคเหนือตอนบนนั้น ส่วนใหญ่ประชาชนได้รับความสะดวกสบายในการใช้ชีวิตประจำวัน

ทั้งในด้านถนน ไฟฟ้า และน้ำดื่ม น้ำใช้และน้ำบริโภค ซึ่งประชาชนไม่รู้สึกว่าเป็นปัญหาแต่อย่างใด ดังนั้น กิจกรรมด้านนี้จึงไม่สามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตของชุมชนได้

12. ข้อเสนอแนะ

12.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมภายใต้การบริหารงานของเทศบาลตำบล มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของชุมชนภายใต้การบริหารงานของเทศบาลตำบลในเขตภาคเหนือตอนบน และสามารถร่วมกันพยากรณ์คุณภาพชีวิตของชุมชนได้ โดยกิจกรรมด้านการเสริมสร้างความสามัคคีมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในการพยากรณ์คุณภาพชีวิตของชุมชนได้ดีที่สุด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะแก่เทศบาลตำบลเพื่อนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ ดังต่อไปนี้

1) พัฒนากิจกรรมในรูปแบบใหม่ๆ ที่เป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ให้ประชาชนในหมู่บ้าน ในเขตเทศบาลได้ทำกิจกรรมร่วมกันเช่น กิจกรรมกีฬาพื้นบ้าน หรือร่ววงพื้นบ้านย้อน ยุคต์ เป็นต้น ซึ่งนอกจากเป็นการรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีแล้ว ยังช่วยให้ประชาชนเกิด ความสามัคคี และนำมาซึ่งชุมชนเข้มแข็ง อันส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของชุมชนอย่างแท้จริง

2) ผู้นำชุมชน ควรให้ความสำคัญอย่างมากกับกิจกรรมด้านความสามัคคี โดยเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ขึ้น

3) เทศบาลควรสนับสนุนงบประมาณด้านการเสริมสร้างความสามัคคีเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงกิจกรรมที่เน้นความสำคัญของส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

นอกจากนี้ จากการศึกษาที่พบว่ากิจกรรมที่มีผลและสามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตของชุมชนนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1) กิจกรรมด้านการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชน เทศบาลตำบลควรพิจารณา นำหลักการเศรษฐกิจชุมชนซึ่งเป็นฐานเดียวกันกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง ให้ประชาชนในชุมชนมีอาชีพ เกิดกลุ่มอาชีพ เครือข่ายกลุ่มอาชีพ การขยายตลาด ตลอดจนการสร้างและนำกลยุทธ์การตลาดที่สมบูรณ์ไปใช้ และจัดให้มีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

2) กิจกรรมด้านการส่งเสริมการศึกษาและเด็กเล็ก เทศบาลตำบลควรพิจารณา นำหลักการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยมาใช้สำหรับการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่ประชาชนในชุมชน รวมทั้งแสวงหาแนวทางสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตลอดชีวิตกับหน่วยการศึกษาอื่นซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่

3) กิจกรรมด้านการดูแลสุขภาพ เทศบาลตำบลควรยึดหลักการส่งเสริมสุขภาพ และการบริการสาธารณสุขมูลฐานเพราะมุ่งเน้นหลักการมีส่วนร่วมและจะทำให้ประชาชนสามารถดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิตของตนเองได้

4) กิจกรรมด้านการส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี เทศบาลตำบล ควรพิจารณาใช้สถานศึกษาของเทศบาลตำบล และหน่วยการศึกษาอื่นซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่เพื่อการปลูกฝังค่านิยม ความรัก ความหวงแหน การปฏิบัติในกิจกรรมของศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่เยาวชนด้วยการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและจัดการส่งเสริมตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นให้นักเรียน

5) กิจกรรมการส่งเสริมความสามัคคี เทศบาลตำบลควรสร้างแนวทางให้ผู้นำชุมชนทั้งผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น สมาชิกสภาเทศบาล ตลอดจนแกนนำสำคัญในชุมชนมาร่วมกัน กำหนดรูปแบบกิจกรรมการพัฒนาให้ครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่มและใช้เกมการกีฬาสำหรับการสร้างความสามัคคีภายใต้ชุมชนอีกทางหนึ่งด้วย

12.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) จากผลการศึกษาที่พบว่า กิจกรรมต่างๆ สามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตของชุมชนได้ร้อยละ 59.70 ซึ่งแสดงว่าน่าจะมีปัจจัยหรือกิจกรรมอื่นๆ ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของชุมชนและสามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตของชุมชนได้ ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไป ควรจะศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของชุมชน เพิ่มเติม

2) ควรมีการศึกษารูปแบบการเสริมสร้างความสามัคคีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2551). *มาตรฐานการส่งเสริมกีฬา*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น
- กระทรวงมหาดไทย. กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2557). *ข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*, สืบค้นเมื่อ 18 สิงหาคม 2557. <http://www.dla.go.th/work/apt/apt.jsp>
- ขวัญกมล ดอนขวา. (2555). *การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- เขมิกา นุ่มพุ่ม. (2553). *การศึกษาดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลนครอุดรธานี*. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- คำนวน เล้าไพบูรณ์กิจเจริญ. (2555). *ประสิทธิผลในการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลหมอนนาง*. รัฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นฤนันท์ สุริยมณี, พราม อินพรม, พิษญา ลบล้ำเลิศ, วิวิธดา สิริชีวานันท์และรัตนารณ์ ปานยิ้ม. (2555). *การศึกษากระบวนการส่งเสริมและพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบให้มีสมรรถนะสูงในการบริหารจัดการเครือข่ายระดับท้องถิ่น*. รายงานการวิจัย คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นันท์วัฒน์ บรมานันท์. (2552). *หลักกฎหมายปกครองเกี่ยวกับบริการสาธารณะ* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- นุทิศ เอี่ยมใส. (2555). *ทุนทางศิลปวัฒนธรรมประเพณีกับการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนในจังหวัดเพชรบูรณ์*. เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- ปาริชา มารี เคน. (2551). *บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน กรณีศึกษาเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์*. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม* 2 (2), 69-84.
- ไพจิตร ประดิษฐ์ผล และมนสิชา เพชรานนท์. (2553). *คุณภาพชีวิตในชุมชนท่องเที่ยวโฮมสเตย์ กรณีศึกษา โฮมสเตย์บ้านปราสาท อ.โนนสูง จ.นครราชสีมา*. *วารสารวิชาการคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น* 9 (1), 90-109.
- มานพ หวังสวัสดิ์โอฬาร และวรเดช จันทรศร. (2556). *การสำรวจคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น*. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์* 3 (1), 1-16.

- ริเรื่องรอง รัตนวิไลสกุล. (2554). คุณภาพชีวิตและปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตของคนไทย
ในวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารเกษมบัณฑิต* 12 (1), 1-11.
- วาทีตต์ เรียมริมมะดัน. (2556). ความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในเขตพื้นที่ของ
องค์การบริหารส่วนตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา. *โครงการ
วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี*.
- ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต, เกลิมพล แจ่มจันทร์, กาญจนา ตั้งชลทิพย์และจรัมพร ให้อย่าง. (2556).
คุณภาพชีวิต การทำงาน และความสุข. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศิริพร อรัญมิตร. (2554). การศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานการส่งเสริมศาสนา ศิลปะ
วัฒนธรรม และจารีตประเพณีท้องถิ่นของเทศบาลตำบลห้วยยาง อำเภอกระนวน
จังหวัดขอนแก่น. *การศึกษานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น*.
- ศุภเจตน์ จันทร์สาส์น. (2554). คุณภาพชีวิตของคนไทย: นัยจากดัชนีการพัฒนามนุษย์. *วารสาร
นักบริหาร* 31 (3), 46-57.
- สกล พรหมสิน. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพ
ชีวิตของประชาชนตำบลหงษ์เจริญ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร. *ศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต (สาขาวิชาพัฒนาสังคม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*.
- สุนิษา สาสีพวง. (2556). รูปแบบการประเมินการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น. *วารสารร่มพญักษ์ มหาวิทยาลัยเกริก*. 31,2 (กุมภาพันธ์-
พฤษภาคม). 201-224.
- สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ. (2552). *รายงานการพัฒนามนุษย์ของประเทศไทยปี
2552 ความมั่นคงของมนุษย์ในปัจจุบันและอนาคต*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2553). *ดัชนีความผาสุกของเกษตรกร ปี 2553*. กรุงเทพฯ:
สำนักงาน.
- สำนักงานวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักประกันสุขภาพไทย (สวปก.) และเครือข่ายสถาบันวิจัยระบบ
สาธารณสุข (สวรส.). (2554). *การศึกษามูลของกองทุนหลักประกันสุขภาพต่อการ
เสริมสร้างพลังอำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรชุมชนในการจัดการปัญหา
สุขภาพชุมชน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.).
- สำนักวิจัย. (2553). *รายงานวิจัยคุณภาพชีวิตของคนไทยปี 2553*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒน
บริหารศาสตร์.

- อภิรดี โรจนประดิษฐ์. (2552). *ความพึงพอใจของประชาชนในการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลแม่เหียะ จังหวัดเชียงใหม่*. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อัจฉรา นวจินดา. (2549). *ทฤษฎีคุณภาพชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*, สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2556. http://www.thaipopulation.org/Stable/index.php?option=com_docman&task=doc_download&gid=114&Itemid=
- อารีย์ เชื้อเมืองพาน, อารี วิบูลย์พงศ์, เยาวเรศ เซาวนพูนผลและทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์.(2556). ประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ในเขตภาคเหนือตอนบน. *CMU JOURNAL OF ECONOMICS* 16 (2), 29-46.
- อำนาจ ตาเม่น. (2550). *การให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สำนักบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Ferrans, C., and Powers M. (1992). Psychometric assessment of the quality of life index. *Research in Nursing and Health* 15 (1), 29-38.
- Franklin, E.A. (2011). Greenhouse facility management expects identification of competencies and teaching methods to support secondary agricultural education instructors: a modified delphi study. *Journal of Agricultural Education* 52 (4), 150-161.
- Morse, R.S. (2004). *Community Learning: Process, Structure and Renewal*. Doctor of Philosophy Dissertation Virginia Polytechnic Institute and State University.
- UNDP. (1994). *Human Development Report*. New York: Oxford University Press.